

Лошо пъще е да се помъстя пъкой отъ начада-та си когато сж прави

МАКЕДОНИЈА пазлува за сега веднаж
на недвјдлжжт в сжботж. — Цѣна прѣдла-
тена за годинж 4 бѣли меджидѣти за вѣ
Паризград, а петъ за по вѣна на всякоѣ —
за шестъ мѣсеца 2 1/2 за вѣ Паризград, а за
по вѣна на всякоѣ 3. — За три мѣсеца 1 1/2
бѣло меджидѣти за всякоѣ.

Писма не освобождены от почтовых платъ
и нажчванія за вѣстникъ не сѣдружены
сѣ придплатж-тж не сѣ пріємжтѣ.

МАКЕДОНИЈА

ЛИСТЬ ЗА ПОЛИТИКА, КНИЖЕВНОСТЪ И ТЪРГОВІЯ.

Κάχι: στον πρᾶγμα νὰ σαλεύη τις ἀπὸ τὰς ἀρχάς του, ὅταν εἶναι ὀρθαί.

Подписка-та на спомоществанията става въз Парижкоз при Редактора и издателя на **МАКЕДОНСКИ**. П. Р. Славейкова - при Одуин-Кантъ № 68. Статии и писма за общеполитични работи възместваят ся безъ платъ, а за частни извѣстия плаща ся по 2 гр. редѣтъ, и кога ся повтори по грѣш.

Подписка на спомоществованія ставать при отреденѣхъ по вѣдъ настоятели, които и отговаряють за вѣстникѣхъ.

Умоляватъ ся най-убѣдительно
онѣзи отъ нашихъ настоятели които
не сж ни испратили още напълно стой
ность—тѣхъ на испращанитѣхъ чрезъ тѣхъ
вѣстници да побързатъ да ихъ събератъ
и внесатъ, защото непредвиденны и не-
чаканы отъ другъ страна щети турятъ
ны възгьомно затрудненіе тъй что не
поддържаны на тозы часъ и отъ тѣхъ
страна твърдѣ е възможно и по-гьом-
но зло да смѣти листатъ ни, когато
той ся счита ужь за осигуренъ. Это
вече 30 ѣ брой сѣ издади а като ни
третѣхъ часть отъ спомоществованія
та не сѣмы собрали и има още ланскы
и по-ланскы вересѣи да събирамы то какъ
можемъ да вървимъ напредъ?

ВЪН ПЪРВОТО - ТЪ.

Всякой който бы ся зель да проучи борбятъ на Българскыйтъ народъ противу грцкото духовенство има да извади не малко умозаключенія, защото гледнцето косто прѣдстави Българскыйтъ народъ, който изъ единъ гласъ ся дигна противу бывшиятъ си духовны пастыри и отвырли отъ себе си едикъ власть снмнкожко отъ само себе си толкозъ и поображденията които съ години бѣше си построила, ако ужасно не е а то е удивително. И истиннѣ Великенското прилучваніе на 1860 заслужва да захване едикъ свѣтажъ страницъ въ свѣрѣменижтъ ни исторіѣ. Българскыйтъ народъ търпѣ на дълго своеволіята на своитѣ духовны управители, глѣда потѣпкваны най-святѣтъ свои правдини, лишень бы и отъ самото неотемлемо свое стяжаніе — изыкътъ си, угитѣнъ бы отъ жестокото владычество на фенерскытъ деспоты истощень бы, пзнемощень бы, но не унижовень. Той тегли и търпѣ, но търпѣнїето има и то границытъ си и ето дойде денътъ и той единоподушно встанѣ и „Стигатъ, извыка, своеволіята; доста еж притѣсненїята и затѣкванїята отъ нашитѣ деспоты; трѣба да падне тѣзи власть, да ся отѣпнѣмъ отъ неѣ.“ Тѣзи думы не ги каза единъ чловѣкъ, едно духовно лице, пензѣтъжъ изъ устата на иѣкой начальникъ; тѣхъ ги произнесе народътъ, изговори ги на родната воля, и ето тутакъ си ся турятъ въ дѣйствіе, и ето името на Вселенскыйтъ Патріархъ ся невярля и фенерскытъ владыци изъ Българіѣжъ исчезватъ: гордото грцко духовенство става унижено и остава отъ далечъ да глѣда Българскытъ епархіи, правдинныгъ на народи възтѣржествуватъ — Черковното правленіе до сега корысть на своеволіята и злоупотрѣбѣнїята на фенерскытъ деспоты, остава въ рацѣтъ на народътъ, не-правдата на Цариградскыйтъ Патріархатъ ся жертвува на жертвеникѣтъ на свободажъ на свѣстѣтъжъ, правдата ся възстановява.....

Има право да ся хвали нашийтъ вѣкъ съ
свободитѣ на свѣсть-тъ и съсъ силитѣ
на народитѣ волѣмъ, защото срѣднитъ вѣ-
кове не припознавахъ тѣзи начала, тѣх-
ното знаѣне бѣше за свѣстѣтъ — угнѣте-
ніе, за властѣтъ — деспотизмъ. Тѣзи тяже-
сти мѣчно можаше да ги сиеме тогазы отъ
гърбѣтъ си единъ народъ, защото ако и
да обѣщаше всичкѣтъ тяжестъ на непра-
вдѣтъ не пристѣпваше къмъ таквѣзь е-
динъ мѣркъ, поради почитаніето което и-
махъ къмъ свонѣ духовни началници,
конто като найистиници Божии тука на зе-
мѣтъ сматрихъ; а тѣмното невѣжество
на народитѣ, мракѣтъ въ който ся на-
мѣлявахъ.

тѣ на черковныѣ деспоты и правящѣе
отъ деспотически по деспотически.

Но съ изминуването на годините, измѣнуватъ ся идеите, измѣнуватъ ся началата, всичко ся измѣнува, и така пристигащо щото въ нашиятъ вѣкъ да ся освяти свободата на совѣсть-тъ, да ся освяти свещеннитъ права на народното желаніе и да ся утвърди непоколебимостъ на народнитъ воли. И тая непоколебимостъ е главниятъ лосѣтъ на напредъ-кътъ, защото така когото и да бѣде мѣ-чителевъ и деспотическъ единъ патриархъ или единъ папа не може вече да туря никаквъ прѣкъкъ на бѣсното теченіе на напредъкътъ на народътъ.

Ако врьмето не бѣше освятило сво-
бодѣтъ на свѣтъ-тъ, и ако не бѣше то
утвърдило непрѣклонность-тъ на пародия-
тъ волиѣ наеѣ ли ся бы Българскійтъ
народъ да ся дигне противу духовныѣ
свои потисницы и да прогласи святость-
та на своитѣ правдины и законность-тъ
на своитѣ желанія? И ако не бы напра-
вилъ това той да ли щеще да пусне
още по дълбоки корни умразныйтъ фа-
наріотскій деспотизмъ между насъ? Не бы-
ли по гордо навирили вратъ самосъзнан-
тъ онѣзи деспоты, и не быхъ ли съвѣсъмъ
затѣпили у насъ всяко народно чувство
и съвършено задушили всяко народно съ-
знание? А тогавъ какво бы станѣло съѣ
насъ, съ нашѣтъ народиость? Каква бы
была най-сетѣя честьѣ на Българскійтъ
народъ? щѣше да ся унищожи съвър-
шенно, щѣше да ся прѣтопи въ гърнито-
та на грѣѣзѣмътъ и тѣй най-послѣ и са-
мото име Българинъ щѣше да исчезне
отъ свѣтътъ.

Избавенъ отъ такъвъ една очевидна погубебъ Българскійтъ народъ, помисли-ли ще още веднѣжъ да ся завърне въ оп-пъзи задушителнѣхъ за него атмосфери? Ако бѣше единъ чловѣкъ можеше бел-кымъ да ся излѣже, можеше да ся под-мани, по единъ народъ никога. Суетны-сѣхъ убо усилїата на тѣзи конто ся жѣ-чатъ да го вкаратъ пакъ въ примѣтъ, и праздни надежды тѣ на опѣзи конто ча-катъ на това. Желанїето за единъ народна Іерархїѣ е което е обладало днесъ всички тѣ размиселванїя на народътъ, той има уи-тъ си вперенъ въ тоѣзи прѣдметъ само и най малкитъ му стѣпки сѣ нему порабощени, тѣй що никаква сила, никакво друго у-бѣжденїе неможе го отвърнѣ вече отъ това.

— Крайното рѣшеніе на Българскитѣ въпросъ слѣдува да ся протака; това е жалко, защото въ Българіи населеніето хваща да губи търпѣніе, и да пада въ сумѣніе за обѣщанитѣ реформи.

Види ся че гръцкыйтъ патриархъ бы склонилъ да ся подишше на едины отъ двата проекты, които быше съставило правителството, но той желаялъ щото Българскыйтъ народъ да не може да има званично съобщение съ правителството освенъ чрезъ него.

Трѣба Българитѣ да сж си изгубили
умѣтъ съвѣстѣмъ та да приематъ таквъ
едно прѣдложение. (*Curie d'Oriente*).

Кореспонденція Італіяна пише:

“Ный обращамы често поглядѣтъ си
вѣрху релігіозныйхъ интересовъ на Истокъ
и не безъ правды, каквото и да кажутъ,
защото по тѣхъ страны релігіозныйхъ ин-
тересовъ задумавать политическы-тъ. Тамъ
релігіята е увардила племето и народ-
ността, и безъ релігіята латинскытъ,
грѣцкытъ и славенскытъ елементи прѣ-
сѣкають по двѣ-тъ Турціи — европейскы и
азиатскы. За се, погледѣтъ прѣдъ

Днесъ Българскійтъ черковенъ въпросъ е, който привлича вниманіето ни. Българската черква ще бѣде ли зависима отъ вселенскійтъ патриархъ въ Цариградъ или независима? Българитѣ искатъ да сѣ независими, и то разумѣва сѣ: въ тѣхнѣиъ духъ религиозный интересъ, като надминува племенныйтъ и народныйтъ, ще докара рано или късно политическѣиъ независимость. При всичко това Высокая Порта сѣ съгласява, тя сѣ съгласява що-то Българитѣ да иматъ Патриархъ независимъ отъ цариградскійтъ, но подъ условіе че ще живѣе въ Цариградъ подъ оного на великійтъ везирь. —

Ако трѣба да си кажемъ мнѣніето, то-
ва условіе положено върху припознаніе-
то на черковнѣтъ Българскѣхъ независи-
мость струва ни ся да е праведно и за-
конно додѣто България политически не сѣ
е раздѣлила отъ Турціѣхъ. Но Българитѣ
немислятъ тѣй, тѣ искатъ при себе си
своѣтъ патриархъ 1). Тѣ искатъ да възоб-
новятъ достоинството на народнѣтъ си па-
триархатъ, съ което бѣхъ облѣчени въ старо
врѣме, (споредъ тѣхнѣтъ историографъ Пи-
хлера.) Търновскѣтъ митрополитъ и Охрид-
скѣтъ архіепископъ. Въ своѣтъ исто-
риѣхъ на раздѣленіето на Источнѣтъ черко-
въхъ отъ Западнѣтъ, която е паметникъ на у-
ченостъхъ както що умѣе да ѣхъ въздигне
итѣмско-то историческо знаніе, Пихлеръ
утвърждава, че даже и слѣдъ прѣзема-
ніето на Цариградъ отъ турцитѣ охрид-
скѣтъ патриархъ запазилъ независимостъ-
тъ си, че сѣдиненіето на Българскѣтъ
Черквъ съ цариградскѣтъ патриархъ не
е станѣло освѣнъ въ 1767, че сѣще-
ствувалъ другъ единъ българскъ патриар-
хатъ — Търновскѣтъ, и че тозъ не е
загубилъ освѣнъ въ сѣщото това врѣме
или около тогазѣ.

Милнѣго на Германскійтъ историкъ пригърнъ съ жаркость новата Българска школа за независимость-тъ. Но цариградскитъ гърци дохождатъ съ други документи за да поддържатъ противното мнѣние. Въ историкъта на цариградскитъ патриархатъ отъ 1454 до 1578, наистинъ ся вижда единъ званиченъ документъ изъ сръбскитъ на XVI-й вѣкъ който носи подпискитъ на Охридскійтъ Архїепископъ *Паисія* и Търновскійтъ Митрополитъ *Арсеція*. Ни единтъ ни другитъ непріима качество на патриархъ а още по-малко на независимъ патриархъ.

Силы съ този документъ и съ дру-
гы още, за които было бы дълго да ги
напомяна въ единъ вѣстникарскый членъ,
цариградскытъ гърцы ся противять на
Българскытъ домогванія, които, както ся
мысли подпомага Аали-паша, като пола-
га при вѣнчко това условіе коего ка-
захмы. Тъ ся противять и за други още
причины, които не казвать, между дру-
гытъ и за тѣзи, която е главната: то е
че Българска-та независима черква ще
бѣде твърдъ вѣроятно, привлечена къмъ
покорность на римското сѣдалище²). Тазъ
перспектива, която е прѣдмѣтъ за страхъ
на еднытъ и за надежды на другытъ, пра-
ви страстиѣ распрѣжтъ и дава на черко-
вныиъ българскый въпросъ единъ пѣкакъ
драматическый интересъ. Той тѣлкува
прѣдпазителното поведеніе на святииъ
рускыиъ синодъ, распаденіе-то на за-
падныиъ ултрамонтанскыи вѣстници, въ за-
щищаваніе на Българскыйтъ интересъ ³)

1) Твърдѣ криво-е разбралъ това съчинение-тъ на тойзи членъ Б. Р.

2) Суесть страхъ за едрѣхъ както суесть надежды и за другѣхъ, но срѣчно срѣдство за чуждымъ и охъ охъ и охъ чуждымъ Г. Р.

и противленія-та на цариградскый-тъ па-
тріархъ. Нека видимъ по-отблизу тримата
тѣзи съискатели въ българскыйтъ въпросъ.

Въ послѣдніе вѣрме цариградскій патріархъ като незнаеше какво да прави прѣдъ това исканіе на Българитѣ, управилъ ся до природныйтъ си свѣтъникъ на великѣхъ черковиѣхъ власть въ Сѣверѣ, на Петербургскій Святый Синодъ. Той отговорилъ чрѣзъ едно писмо което драговолю бы ся zelo за едикъ потѣхъ отъ графа Несселрода или князя Горчакова, тожковъ е искусно и дипломатическо. Той отговаря повѣршистно че въпросътъ по былъ нужденъ, че жали дѣто глѣда Цариградскій синодъ туренъ въ положеніе да ся изысни върху едикъ работъ чисто религіознѣхъ и която ся намира напѣлно въ неговытъ принадлежности. Той счита исканіята на Българитѣ прѣкалены (*exorbitantes*) и свѣршва сътъ да ся въздържи *status quo* (сѣжкого състояніе). За да ся избави отъ затрудненіята патріархътъ свыкалъ единъ вселенскій съборъ. Святыйтъ русскій синодъ пристѣпилъ на това свыкваніе. Българитѣ ще ся борятъ тамъ за своитѣ домогванія или за историческытъ си права съ мнзніето на единъ независимъ патріархътъ, и каквото и да ся случи взаимнытъ разискванія ще съставлятъ повѣхъ едикъ врѣзскъ между всичкытъ черквы на источното вѣроисповѣданіе.

Тръба да се припознае че исторіята на измиваніята на Българската черква подава на истинитѣ христіани и на Русіей, които исповѣдвать гръцкитѣ сектѣ много причини за страхуваніе отъ новѣ едикъ схизмѣ, който бы привързала пакъ тѣхъ черквъ на покорность къмъ Римъ. 4) И не бы за пръвъ пакъ съ това обрѣнѣла гтрбъ на гръцкитѣ черквъ. Отъ девѣтыйгъ вѣкъ насамъ отъ когато двамата велики славенскы апостоли, Методій и Кирилъ, прѣобрихъхъ въ христіанство Българскійтъ народъ, тя е миувала три ли, чѣтири ли пѣти отъ истиното вѣроисповѣданіе въ западното и viceversa (и пакъ на оная). 5) Първата форма на христіанизмътъ, който пріе, бѣше на гръцкитѣ схизма; но наскоро неговътъ царь Борисъ или Богорисъ, който искаше да се избави отъ владѣтелството на цариградскитѣ Гръци ся обрѣнѣ къмъ Римъ и наложи насилственно (?) на народа си латинскитѣ обряди (rite). Неговото наслѣдникъ изневърхъхъ на неговото дѣло и възобновихъ първобитнитѣ формѣ на вѣрѣжъ. Отъ когато Турцитѣ прѣвзехъ Цариградъ и отъ когато ся стѣсна независимостъта на Българитѣ, тѣ давахъ всякога да ся съзрѣ сбдиуваніе на подчиненіето имъ на католическитѣ черквъ, но по нѣкоѣкъ религіознѣ причинѣ по за да привлечѣтъ помощтъ на Западъ противъ мусульманското владѣніе. Тѣ направихъ даже положителны актове на подчиненіе; по въ немогуществото си, въ което ся намираше Римъ да държи думѣтъ си и да оттикне Турчинътъ тѣ ся вращахъ тозъ частъ на първобитнитѣ си формѣ. 6) При това прѣобрацаніе което станѣ на пословницъ, единъ латинскы исторіографъ извикалъ: "Господъ самъ зное, съ кого ся съединени Българитѣ съ Гръцитѣ ли съ Римленитѣ ли."

4) Нека ги поблазни римските кардинали
такава една поставка на днешното време. Б. Р.

5) Това може да се допусне пък само до личностите на пъкои от Българските владетели, но никога и за Българският народъ. Б. Р.

6) Това не е освѣтъ чиста измыслица и думѣтъ привожданы по долу сж съвѣтъ ъе отъ

Днес турското правителство пима вече насилствениот карактер, којто блъскаше едно време Българитъ въ рѣшитѣ на напѣтѣ. Тѣ нѣматъ вече сѣщитѣ причини да правятъ схизмѣ отъ другитѣ источни черкви. При всичко това тѣ сѣ расположени да гледатъ въ тѣзи черковни независимостъ, којѣто западнитѣ католически вѣстници възвоятъ съ толкови ревностъ, едно ухитване къмъ Римъ 7). Колкото за рускиятъ синодъ, той ся повече интересува въ това. Нему независимостта не е му негодна, защото бы могла да приведе Българскитѣ черкви подъ негово зависимость; но тя бы могла сѣщо тѣй да бѣде пѣтъ който води къмъ Римъ, и въ тѣзи неизвѣстности, задржѣнъ междустрахъ и надеждѣтъ той прѣдпочете *унио statu quo sup.* да си останѣтъ работитѣ тѣй както си сѣ. (Ако това е унио на рускиятъ синодъ, нѣй познаемъ кое му е безумието. Б. Р.)

7) Много е изгнѣнъ въ тѣзи си мисли писателъ. Б. Р.

“На 11 Маѣ, день на Св. Кирила и Методѣ, българскитѣ еснафи отъ Цариградъ бѣхъ рѣшили да накаратъ да служатъ тържественно всичкитѣ български владыци въ българскитѣ черкви на Фенеръ. За тѣзи цѣль прошения сѣ написажъ и напѣлихъ съ подписи. Тѣ ся подписажъ отъ сичкитѣ Българи които обитаватъ въ Цариградъ; за да умножатъ числото на подписитѣ, тѣ накараха даже и дѣца да подпишатъ 1). Чорбаджитѣ и повечето сѣ мѣхихъ да убѣдятъ устабашигѣ да не дадатъ сѣдствие на този проектъ като безвѣрмененъ, но тѣ не сполучихъ. Прощенията сѣ дадохъ въ сѣботѣ на Аали-паша, който отказа да даде исканитѣ воли и накара прѣдставителитѣ на еснафитѣ да чакатъ рѣшението на правителството което пима да сѣ забави. Прѣдставителитѣ ся покорихъ на това отъ нѣмай-каждѣ и обрѣдѣтъ не стѣна. Чорбаджитѣ по сѣдствие на въспротивеніето което показажъ за прошения, загубихъ всячко довѣрие при еснафитѣ 2). Раздѣленіето прави огромни успѣхи между българското население въ Цариградъ 3), неблагодареніето сѣщу чорбаджитѣ е тѣй голѣмо щото нѣкои абаджии сѣ были накарани да ги бѣжѣтъ въ единъ добуъръ случай 4). За тѣзи прѣзирности еснафитѣ сѣ подстерени отъ комитетитѣ въ Цариградъ и отъ вѣнъ 5); освѣнъ туй тѣ сѣ насърчени отъ владыката... (прѣкасами името му) и привержоцитѣ му. Този владыка иска да си отиде на чорбаджитѣ които го журтвувашъ и прѣдпочегохъ на негово мѣсто Панарета 6).

1) Дописникъ на Франсе искалъ да сѣ покаже че е много вѣдѣ въ работѣтъ, като казва че и дѣца подписали, но не арѣмислялъ че сѣ това искава злобѣтъ си само, защото кава нужда тука отъ много подписи, и дѣ сѣ нѣмбрили дѣца тука да ги подписаватъ? Б. Р.

2) Не е това въспротивленіе, но едно съвсѣмъ друго поведѣние е което отужди народѣтъ и не отъ чорбаджитѣ, както е речено, защото на царскитѣ дни въ Цариградъ всякой Българинъ е чорбаджия, но отъ одного, двама себѣобожатели. Б. Р.

3) Дѣка безсѣбствна, нека сѣ нерадѣтъ неприятелигѣ на Българскитѣ народъ като чувагъ това, защото Българскитѣ народъ нито сѣ е нѣкога дѣлѣлъ, нито мѣси да сѣ дѣли колкото за въ тѣзи работѣ. Дѣленіето на довѣрие или отхвърленіето на одного или двама славобѣщи не е раздѣленіе на Българскитѣ народъ, но оше повоче е доказателство за неговѣтъ зрѣлъ совѣтъ и единодушно дѣйствованіе.

4) Кисета отъ най гнуснитѣ. Почтенитѣ наши терзи и абаджии не сѣ искали никого да бѣжѣтъ, но че сѣ направилъ нѣкому нѣкои по строги забѣлѣжанія за кривитѣ му сѣжѣденія въ народитѣ или работѣ, това не ще каже че сѣ шѣли да го бѣжѣтъ. Б. Р.

5) Комитетѣ тука и повѣтъ! Стрѣшны комитетѣ напѣтѣна, и много грѣба да сѣ боѣтъ отъ тѣхъ, тѣзи които искатъ сѣ такыѣ лѣвонитѣ прозванія да запѣтѣтъ невинното съзнание на единъ народъ което е плодъ на вѣрности. Б. Р.

6) Нищо по злобно но и нищо по праздно отъ тѣзи клеветѣ. Народѣтъ е насѣрченъ не отъ реченитѣ владыка, който е трѣтъ въ очитѣ на истинскитѣ комитетѣ и пропагандѣ, но отъ правотѣтъ на дѣлото си. И никако отмыщеніе тука не е прѣзирѣние, защото никакво прѣдпочтеніе не е зѣло мѣсто. Нима може да сѣ смѣта прѣдпочтеніе частно нѣкое отъ едно лѣтъ лица благоволеніе къмъ едно друго? И тѣмъ...

Българскитѣ работѣ сѣ развалятъ 7), и, каквото да бѣде рѣшеніето на Высокиятъ Портъ или на Фенеръ, сѣгласіето не ще сѣ настѣни изново никога 8). Въпросѣтъ трѣбѣше да сѣ развѣржи прѣди осемъ години. Нѣкои си въобразихъ че като сѣ отлага, осѣдѣсаніето ще докара типична въ духовѣтъ, тѣ си губихъ вѣрмето въ празни разискуванія, и исканіята на Българитѣ сѣ станѣли днесъ много голѣми 9). (Франсе, споредъ Турция).

Въ мѣнайтѣ си брой нѣй събжихъ на читателитѣ си единъ членъ, заетъ отъ *Левантъ Хералдъ*, който говореше върху разискуваніята които ставали между патриархѣтъ и грѣцкитѣ народѣтъ свѣтъ на 6/18 Іунигѣ върху черковнитѣ нѣмъ въпросѣ. Писателътъ на тогѣ членъ прѣсѣка едно дълго писмо на *Левантъ Хералдъ*; и въ него развива на пространно по сѣдѣнитѣ точки на първото си произвѣденіе. Отъ начало оше той прѣбѣрѣва да укори патриархѣтъ какъ е могѣлъ да прѣстѣпѣ границитѣ на своето сѣ столѣтны права и привилегіи обрѣдѣно положеніе; и по кое право е могѣлъ да сѣ сѣгласи, за да устѣпѣ на Българитѣ чисто грѣцкы градове като Пловдивъ; и всичкото това когато сѣ е прогласилъ ясно за неспособенъ да рѣши прѣдѣлѣнитѣ въпросѣ, и е повикалъ вселенскитѣ съборѣ, които съборѣ оше въ старо време му дали правата и привилегіитѣ върху Българитѣ и другы народѣ. (дѣтъ, и какъ, и кога?)

Писателътъ напада оше на патриарха, зашто е зѣлъ въ прѣзирѣніето на комисіитѣтъ койгѣто въ Порта была установѣла само и само да даде едно мѣнѣе върху въпросѣтъ, за който сѣ прѣспирѣтъ, но никакъ да рѣшава нѣщо си; и помѣнува какъ патриархѣта неведѣжъ е обѣвилъ, че неприпознава тѣзи комисіитѣ за способни и свободни да рѣшава такѣвъ единъ въпросѣ.

“Осман. правителство, казва писателътъ, което има единъ равнѣ отеческѣ грѣхъ за всичкигѣ сѣ поданици безъ разлика на вѣрѣнието на племе, не е ли говорило и поддѣржало всѣкога както и въ постѣдѣното тескѣре ураваено за това къмъ патриарха, че си прѣдполага като въ мѣнѣлото, никога да не посрѣдствува въ тѣхъ работѣ, чисто религіозны, и да не допуска принадлежностѣ на черквитѣ, пѣщо което му прави голѣмѣ честь? Сѣдѣтъ тѣхъ думѣ той брѣтънъ нѣко сѣ за В. Портѣ че была склонѣна ушъ да рѣши въпросѣтъ въ позѣжъ на Българитѣ, но пакъ сѣмъ казва че не вѣрѣва на думѣ по жѣка да го види писано та заради туй нѣ прѣхласнѣго сѣ ирѣвѣкѣ: *Scripta manent! Verba volent!* Писаното остава! Думитѣ фѣркатъ.

Сѣдѣтъ това той сѣ обраѣа пакъ и пыта патриарха, зашто да казва той че тогѣ въпросѣ бытъ религіозенъ, когато всичко доказѣвало че той бытъ политически, и зашто да искачава народното събрѣние сѣ сѣдѣствіето му въ рѣшаваніето на тогѣ въпросѣ? И има ли наистина, выка той най сѣтъ, както обѣчатъ да подѣтѣтъ, нѣкои по висока по мѣлѣлива заповѣда, което прописѣва, да сѣ мѣне отѣмѣтъ? Сѣмѣвамъ сѣ!

“Негли здравѣта частъ отъ грѣцѣтъ и най прѣнципатѣнитѣ маже на Турциѣ и на западъ сматрѣтъ тогѣ въпросѣ, като въпросѣ за смѣрътъ и за животѣ! Единъ го гледѣтъ като махѣлѣцѣ, необзначима и прѣдѣтелѣска, управѣна противъ В. Портѣ, противъ Европѣ и грѣцкитѣ народѣ чрѣзъ общитѣ нѣмъ неприятели Панславизмѣтъ, който Руссіѣ сама отриѣа сѣ

знае че Панаретъ или другъ нѣкой е заслужилъ сѣ това или онова благоволеніето на го-гозъ или оногѣтъ плутократѣ или егѣлѣта, той глѣда на заслугитѣ. Общото мѣнѣе отдавно вече е рѣшило този въпросѣ, и прѣдѣ него нищо не значѣтъ частнитѣ оѣнѣ и своекорыстны прѣсѣдѣванія на двама трѣнца каквито и да сѣ лѣвѣе и слоново. Б. Р.

7) Тѣй нѣтъ сѣ ще на нѣкои но да дали Българскитѣ работѣ не сѣ развалятъ сѣ отужденіето на довѣрие къмъ едно или лѣтъ лица. Нѣй сѣмѣмъ даже да кажемъ че Българскитѣ работѣ сѣ оше поправѣтъ когато не сѣ оставѣтъ на произволѣтъ ли това или онова лице, но сѣ зѣма за тѣхъ самитѣ народѣ. Б. Р.

8) Ако е думѣта за сѣгласіето между Българитѣ и Фенерѣ то е цѣла истина, но ако писателътъ подразумѣва сѣгласіето между самитѣ Българи за раздѣленіето на които по-горѣ бѣ помѣнѣлъ, тогѣзъ е той много изгнѣнъ. Зашто малкитѣ неспѣлѣсѣ сѣзирани въ нѣкои частности и то сѣ двѣ три лица само нѣмѣтъ тяжѣстѣ да прѣдѣлѣтъ раздѣленіето, а въ главногѣ пѣма Българитѣ койгѣ да не е сѣгласенъ съ сѣ всичкитѣ друзѣ. Това сѣ го видѣли досѣга но и пакъ че го видѣтъ. Б. Р.

9) Чудно напѣтѣнѣ! Тѣзи чѣловѣци или не сѣ разбирали или нарочно за да забѣркатъ работитѣ говорѣтъ какѣо свѣрѣтъ за Българитѣ, *исканіята на Българитѣ станѣли днесъ много голѣми!* “ казѣтъ, когато исканіята на Българитѣ сѣ и днесъ истѣтъ които и въ начало. И какъ могѣтъ да казѣватъ това оше и сѣдѣтъ общото оупѣ у насъ заявленіе, а въ главногѣ благодарни и на това което правителството ни благоволи да покаже че може да ни сѣ устѣпѣ, чрѣзъ двѣта проекта. Конъ сѣ прочее голѣмѣтъ исканія на Българитѣ? Б. Р.

правѣмъ, и който успѣу въ! да въведе въ грѣцѣ цѣлѣтъ свѣтъ и да хване въ своитѣ адскы завои и оѣнѣ партиѣ, които найвече сѣ пѣтересувѣтъ въ това! Другѣ виждѣтъ въ него спасеніето на царството и на Европѣ и възражданіето на Истокѣ! Дѣ е истинагѣ? Не-знаимъ или по добрѣтъ ограничѣмъ сѣ да кажемъ: *Deus quousult perdere* (Господѣ зѣма умѣтъ на оѣнѣтъ които иска да погубѣтъ).

Послѣ това писателътъ сѣ обраѣа пакъ къмъ патриарха сѣ върѣненіе че не было въ-можно да направѣтъ Българитѣ схизмѣ; въ което сѣ изразѣва сѣщо тѣй както и въ мѣнѣлитѣ сѣ членъ а най погѣмъ козува.

“Азъ не отриѣамъ че трѣба да сѣ даде право на законитѣ домогѣнія на Българитѣ както що не быхъ сѣ опѣталъ да оправѣдамъ всичкитѣ дѣла и движенія на грѣцкото духовенство, на което прѣстѣжѣленіята и осѣдѣлѣнитѣ и прѣтѣснитѣ дѣла не ще сѣ изравнѣтъ никога сѣ оѣнѣтъ на другитѣ духовенства, но на които сѣдѣствіята не быхъ по мѣлко у-бѣйствѣни за народѣтъ, было въ прочутѣтъ въпросѣ на мѣчѣстѣнитѣ, които сѣ конфискуважъ толковъ безобразно въ Румѣниѣ, было въ запѣтаніята сѣ Българитѣ въ нашитѣ деньѣ. Но ще кажемъ сѣмо че Цариградѣска Черкѣва виѣто да положи напроѣтъ прѣдѣлѣното *possumus* както нейната сѣстра въ Римѣ, само въ едно е погрѣшила; а то е дѣто е правила тѣвѣдѣ голѣмѣ устѣпѣ на Българитѣ, (вижъ тѣ!) които ги направѣхъ все повече и повече халѣсѣны, изискатѣлны и невразумѣлемы. Сѣидѣствѣтуважъ между друго и устѣпѣнитѣ направѣны по вѣрности на патриарха Іоакима, подгѣвѣрѣны въ 1867 чрѣзъ едно царѣско прѣдѣ, прѣтѣи и отъ единѣтъ странѣ и отъ другитѣ, (?) и отхвърленѣ сѣдѣ дои мѣсеца отъ Българитѣ като недостатѣчны!!!

Подѣ конецъ писателътъ свѣтѣва патриарха да не устѣпѣва нищо, зашто отъ това нѣзѣло никаква полза и свѣрѣша сѣ изразѣниѣ ко-нто означѣватъ крайното му отѣчаяніе.

Въ *Ромѣнскитѣ вѣстникѣ „Тромѣти Карпацилорѣ“* срѣцѣмъ слѣдѣющѣй инте-ресаенъ членъ, когото редакторѣтъ на речѣнѣй вѣстникѣтъ прѣпорѣчва на своитѣ читатѣли, а особѣно на Българитѣ въ *Ромѣниѣ*.

“Оставѣни като господари на Балканскитѣ полуостровѣ Османитѣ не помѣсѣхъ никакъ за промѣненіето на вѣтрѣшното управленіе въ подчинѣнитѣ тѣхъ земѣ. Тѣ ся благодарѣхъ сѣ покорѣваніето имѣ и да черпѣтъ отъ тѣхъ давни-ны. Сѣдѣтъ като обезоружѣни подчинѣнитѣ си, не сѣ болѣхъ главѣтъ никакъ за да ги устро-ятъ. Въ онова опустошитѣлно вѣрѣмѣ и Хри-стіѣнскѣ ревностъ, ревностъ удвоѣна оше чрѣзъ тържѣственното напѣдѣваніе на Исламѣството, народитѣ прѣбѣлѣхъ къмъ черквитѣ. Перво-началнитѣ достигѣхъ да бѣжѣтъ наставници на тѣхнитѣ свѣрѣменици както сѣ видѣ въ Римѣ по вѣрѣмѣто на дождѣданіето на Умѣтъ. Сѣ тѣ наставници вече на Турциѣ нѣмъ дой-де лесно за да сѣ установѣтъ. Тѣвѣдѣ есте-ственно бѣше на единъ народѣ, когото начал-ството на вѣрѣтъ бѣше властъ по-прѣвѣход-ство, да сѣ земѣтъ христіѣнскитѣ свѣщенни-ци като законны прѣдѣставитѣли на христіѣнскитѣ народѣ: въ другѣ видѣ, като бѣхъ тѣ едни безоружѣны прѣдѣставитѣли, тѣхната властъ за побѣдѣлитѣ бѣше една гаранція за тишинѣтъ и за послушностѣтъ на поданицитѣ. Прѣоче Турцитѣ сѣ споразумѣвахъ сѣ тѣхъ вѣроиспѣвѣны главатѣри и тѣ достигѣхъ всякой въ общество сѣ, като прѣдѣставитѣли на В. Портѣ.

Осѣнѣ това трѣба да забѣлѣжимъ едно тѣвѣдѣ важно дѣло и което направѣ оше да сѣ угодѣмъ властѣта на Епископѣтъ. Като иска-чимъ Българитѣ, всяко вѣроиспѣвѣданіе отго-варѣше на единъ особѣнъ народностъ; тѣй щѣто арѣненѣката вѣра прѣдѣставѣлаше, арѣненѣската народностъ, грѣцѣката вѣра, — грѣцѣката народностъ; еврейскѣката вѣра — еврейскѣката народностъ. Народѣтъ на всяко общество сѣ напѣр-ваше прѣсѣдѣніето на пастыря си, сѣ удѣ-енѣ въскѣсѣ на вѣрѣтъ и на народностѣтъ; ако сѣ противѣше на пастыря си, бывѣше обвинѣнъ прѣдѣ В. Портѣ, като да бѣше прѣ-далъ Господѣри сѣ и народа си. Турцитѣ, като устѣпѣхъ вѣроиспѣвѣдѣното самоуправленіе на подчинѣнитѣ народѣ, дозѣволихъ нѣмъ при това оше и едно самоуправленіе народно дѣйстви-телно пространно. Това е началѣто на чѣловѣ-ческѣто състраданіе, което днесъ дава за тур-скѣтъ причинѣ една голѣмѣ морѣлѣнѣ сила, и едно благодѣніе, при което поддѣнѣнѣтъ на турѣското правѣтельство народѣ трѣба да му жѣ заплатагѣ чрѣзъ вѣрностѣ и прѣданностѣ.

Само по тогѣ видѣ подчинѣнитѣ народности отъ къмъ сѣновѣтъ на Ерѣгѣрула, живѣхъ до нашитѣ дни прѣдопѣзѣни отъ ругѣтелѣства на вѣрѣмѣто и отъ обстоятелѣствѣта чрѣзъ вѣроиспѣвѣданѣтъ идѣжъ, отъ койгѣ были покровѣтел-ствуванѣ. Началнитѣ на вѣрѣтъ поставѣни за да ги управѣважъ бѣхъ въобѣче хора, които знаѣхъ да сѣ способѣжѣтъ сѣ интереситѣ и жѣ-ланіѣта на народитѣ си; тѣ въ нашѣто вѣр-ма сѣ явѣважъ живѣци, пѣли сѣ бѣлѣжѣностъ, по-собѣственѣ отъ колкото сѣ мѣсли въ живѣ-ющѣтъ цѣлѣнѣжъ.

Не е прочее за чуленіе, дѣто днесъ Бл-гаритѣ обявѣважъ горѣчны жалѣбѣ, зашто тѣ бѣхъ искѣющѣ отъ тогѣзи благотѣворѣтелѣнѣ рѣдъ на работѣтъ, и ако описѣтъ чѣстѣлобѣіето си азъ да бѣжѣтъ нѣштѣ въ него.

да сѣ отнесѣтъ сѣ начинѣтъ най-сѣциѣленъ по причинѣ на неговѣто происхождѣние и негово-то географѣческо положѣніе?

Видѣхъмъ какъ вѣроиспѣвѣдѣното самоупра-вленіе устѣжѣно отъ къмъ побѣдѣлитѣ на подчинѣнитѣ Грѣци, Арѣменѣци и Еврейѣ, даѣ имѣ сѣ отвѣдѣлѣжъ и народѣна автономѣя, благо-дарѣніе на нееднакѣвѣстѣтъ на вѣроиспѣвѣдѣното имѣ и на народѣното имѣ плѣ. Но, за Българ-итѣ не е никакъ тѣй, зашто, Българитѣ ако и другъ народѣ, дѣржѣтъ истѣжъ правослѣвѣнѣ вѣрѣжъ на Грѣцѣтъ, които погѣлѣхъ особѣнѣжъ имѣ радѣстѣ. Зашто по-умѣнитѣ, по-вѣлѣтѣл-нѣ и по-значѣнитѣ главатѣри на това право-славѣніе, бѣхъ грѣцкитѣ епископи отъ Царѣградъ и сѣ тѣхъ сѣ договѣрѣхъ Султанитѣ. Като тур-ихъ рѣжѣ врѣхъ берѣтѣтъ, койгѣ ги поста-вѣше на чѣлото на правослѣвѣнитѣ поддѣнѣици на имѣрѣитѣжъ, усѣнѣхъ малѣко по малѣко вѣро-испѣвѣдѣното върѣховѣнство, сѣдѣватѣлно и е-динъ голѣмѣ частъ отъ политѣческѣтъ автоно-мѣжъ върху славѣнскѣтъ народности както и врѣхъ другитѣ народѣ отъ тѣхното вѣроиспѣ-вѣданіе.

Казѣвамъ малѣко по-малѣко, зашто само то-ва бѣше останѣло, дѣто Българитѣ да сѣ оста-вѣтъ да ги завѣдѣважъ Грѣцитѣ безъ да имѣ сѣ противѣтъ. Различѣта междѣ тѣмъ лѣтъ наро-дѣности бѣхъ тѣвѣдѣ многоброѣны и много дѣл-боны. До появленіето на Турцитѣ въ Европѣ Българитѣ и Грѣцитѣ не сѣ срѣщахъ никакъ, осѣнѣ сѣ желѣзѣто въ рѣжѣ.

Другѣмъ Българитѣ напѣрѣхъ тѣтитѣ на вѣ-роиспѣвѣданѣтъ сѣ автономѣжъ въ законѣтъ, ко-нто до днесъ сѣ опѣзнѣти отъ правослѣвѣнѣжъ черкѣжъ: 34-й апѣстѣличѣскѣ канѣнѣтъ отрѣдѣва канѣно. “Всѣкой народѣ трѣба да сѣ избѣра глаѣжъ на черкѣжитѣ отъ своѣитѣ пѣзѣжъ.”

8-й канѣнѣтъ отъ трѣтѣй съборѣнитѣ свѣтъ казва: “Забранѣно е кой бѣ бытъ Епископѣ да сѣ напѣсѣ въ работѣтъ на единъ другъ чер-кѣжъ; ако единъ епископѣ подпаде въ страстѣ-тъ на едно похѣщеніе или на едно беззѣконо-ніе, принудѣнъ е да сѣ откаже отъ неѣжъ.”

Въ позѣжъ на това началѣ виждѣмъ че оше и днесъ правослѣвѣната черкѣва раздѣлена на много черкѣви не свѣрѣзѣни помеждѣу сѣ другѣ-че осѣнѣ сѣ общѣностѣтъ на догѣмѣтъ. Дѣрѣ и въ сѣмѣтъ пѣзѣжъ на имѣрѣитѣжъ Патриѣрѣскѣтъ Алексѣндрѣйскѣтъ, Антиѣхѣйскѣтъ, Іерѣсѣдѣмѣскѣтъ и Кѣпрѣскѣтъ прѣвѣрѣватъ единъ самѣостѣтелѣнъ живѣтъ тѣй както сѣ живѣлѣ пѣтъ началѣ. Оше въ нашитѣ дни видѣхъмъ Царѣградѣскѣтъ Патри-ѣрѣжъ да прѣпознаѣва независѣмѣностѣтъ на чер-кѣжѣтъ на Крѣлевѣството Грѣциѣ. И да сѣ прѣ-гледѣ тука какъ, никѣгы Фенерѣ не сѣ опѣта да сѣ подѣни независѣмѣнитѣ черкѣви, отъ Грѣ-скѣ народѣностѣ. Това е едно отъ многоброѣ-нитѣ дѣла които доказѣважъ канѣно, като турѣ-рѣжѣ на българскитѣ черкѣви, той, Фенерѣ рѣбѣ-тиѣ сѣ напѣрѣніе чѣсто политѣческѣ, властѣлю-бѣно и вѣрѣмѣно, и тѣй прѣсѣжѣваше сѣ пѣзѣво знѣніѣ на законѣтъ и прѣданіѣта, на които сѣ обявѣваше като най-строгѣ пѣзѣтелѣ. (слѣдѣва)

Пѣтимѣта Прѣтѣстѣторѣи

Въ прѣдѣпѣдѣнитѣ си брой нѣй сѣ общѣа-мъ да сѣ повѣрѣмъ на прѣтѣста на пѣтимѣта-прѣтѣстѣторѣи и да по прѣтѣрѣнѣтъ сѣдѣрѣжѣнѣто му. Егѣ имъ прочее вѣрѣжѣмъ сѣ. Но прѣмъ да прѣстѣжѣмъ въ това прѣтѣрѣсѣваніе нѣй бѣ много жѣлали да сѣ уяснѣмъ едно нѣщо, и именѣно: въ какѣво качѣство сѣ писѣли рѣчен-нитѣ прѣтѣстѣ тѣзи на които подписѣтъ лѣ-щѣтъ подѣ него, като владыци ли, като дѣйѣци по въпросѣтъ ли или просто като адвокѣты на другѣ нѣкои обѣдени отъ насъ?

Че не сѣмъ го писѣли като владыци то сѣ вече разбира и отъ именѣната имѣ.

Че не сѣмъ го писѣли като дѣйѣци то може да сѣ заключѣва отъ туй дѣто че подписѣнитѣ не показѣважъ да сѣмъ тѣ обѣдѣнитѣ и докѣчен-нитѣ и не сѣ виждѣтъ да зашѣщѣважъ себѣ сѣ.

Тогѣзъ оставѣ да сѣ каже направо че пѣ-тимѣта подписѣни прѣдѣставѣтъ себѣ сѣ въ туй прѣтѣстовѣдно изѣожѣніе не като друго но като сѣмѣ и чѣсти адвокѣты и зашѣщѣници на другѣ лица които въ новѣипрѣтѣстѣтъ сѣ оз-начѣважъ тѣ сѣ назѣваніето владыци и дѣйѣци, като искѣновѣважъ себѣ сѣ отъ тѣхнитѣ кругѣ.

Има наистѣнѣжъ оше едно нѣщо което може да сѣ зѣме въ вѣнѣпаніе и то е че като Бл-гарѣи и като чѣловѣци които или сѣмъ въ рабо-тѣжѣ или сѣмъ близу до неѣжъ може да сѣмъ по-искали да даѣтъ мѣнѣніѣ сѣ въ едно дѣло което сѣмъ касѣе до общѣитѣ интересѣ на наро-дѣтъ. Въ туй отѣношеніе и въ туй чѣстѣство тѣ бы имѣли пѣлно право, както и всѣкой Блѣгарѣинъ да изѣожѣважъ мѣнѣніѣ сѣмъ про или соѣтъ за единъ общъ работѣжъ. Но ако да бѣше та-кѣвожъ нѣкакѣвъ тѣхното напѣрѣніе тогѣзъ тѣ не бы имѣли никакѣвъ причинѣ да нареѣкажъ това свое произвѣденіе *прѣтѣстѣ*, когато като тър-говѣци рѣне трѣбѣше да знаѣжѣтъ че прѣтѣстѣ-стѣна сѣмѣ отъ странѣ на докѣчени и обѣдѣнѣ-а такѣвожъ нѣщо за тѣхъ особѣнно не поѣдѣ-тѣхното изѣожѣніе.

Слѣдуѣа прочее че пакъ като адвокѣты и зашѣщѣници на другѣ сѣмъ зѣли тѣ на себѣ сѣмъ това служѣніе и сѣмъ такѣвѣнѣ дѣло оше сѣмъ да на изѣожѣніето сѣмъ назѣваніето прѣтѣстѣ за да му даѣжѣ по голѣмѣ важѣностъ и тяжѣстѣ прѣдъ свѣтъжѣ; но въ усѣрдѣіето сѣмъ къмъ служѣжѣжѣ не имѣ дошло на умѣ да прѣмѣсѣляжъ че то може да изѣѣзе съсѣмѣтъ на оѣпѣки и да ги турѣ въ едно тѣвѣдѣ незавѣдно положѣніе прѣдъ оѣпѣ-а

